

Lohjan vammaisneuvoston lausunto koskien esitystä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen myöntämisen perusteita, ehtoja ja kriteereitä poliittiseen päätöksentekoon (yhteiset sosiaali- ja terveystalvelut)

Länsi- Uudenmaan hyvinvointialue on pyytänyt alueen vaikuttamistoimielimiltä lausuntoa Länsi- Uudenmaan hyvinvointialueen yhteisten sosiaali- ja terveystalveluiden myöntämisen perusteisiin 30.9.2022 mennessä.

Pyyntö koskee

- täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteiksi ja kriteereiksi
- lasten ja nuorten 0–17-vuotiaiden omaishoidon tuen myöntämisen perusteiksi ja kriteereiksi
- lastensuojelun jälkihuollon taloudellisen tuen myöntämisen perusteiksi ja kriteereiksi

Länsi-Uudenmaan alueella talvelujen myöntämisessä on tällä hetkellä kuntakohtaisia eroja. Hyvinvointialueelle siirryttäessä talvelujen myöntämisen periaatteet tulee olla yhtenevät alueen asukkaiden yhdenvertaisen kohtelun ja tasavertaisuuden toteuttamiseksi

1. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen esitys täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteiksi ja kriteereiksi

Lohjan vammaisneuvoston lausuntona esitetään seuraavaa:

Lohjan vammaisneuvosto pitää asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja tasavertaisuuden toteutumiseksi ehdottoman tärkeänä sitä, että talvelujen myöntämisen perusteet ovat yhteneväiset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella asiakkaan kotikunnasta ja asuinpaikasta riippumatta.

Toimeentulotukea ja hakumenettelyä koskevan ohjeistuksen tulee olla selkeä ja helposti asiakkaiden saatavilla. Ohjeistusta sekä asiakastalvelua tulee olla saatavana sekä suomen että ruotsin kielellä ja tarvittaessa myös muilla kielillä.

Lohjan vammaisneuvosto pitää hyvänä sitä, että toimeentulotukea voi hakea monikanavaisesti (mm. kirjallisesti, sähköisesti, ajanvarauksella vastaanotolla).

Lohjan vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että hyvinvointialueella on selkeä asiakasohje Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen välisestä vastuunjaosta toimeentulotuen myöntämisessä.

Lohjan vammaisneuvosto korostaa, että lainsäädännön ja hyvinvointialueen vahvistamien myöntämisperusteiden ohella oikeus täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen tulee arvioida aina asiakas- tai perhekohtaisesti ottaen huomioon asiakkaan tai perheen yksilöllinen elämäntilanne.

Lohja vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea käytetään ja myönnetään suunnitelmallisen ja tavoitteellisen sosiaalityön välineenä henkilön tai perheen itsenäisen suoriutumisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistämiseksi sekä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen toimeentulotukiriippuvuuden ehkäisemiseksi.

2. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen esitys lastensuojelun jälkihuollon taloudellisen tuen myöntämisen perusteiksi ja -kriteereiksi

Lohjan vammaisneuvoston lausuntona esitetään seuraavaa:

Lohjan vammaisneuvosto pitää asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja tasavertaisuuden toteutumiseksi ehdottoman tärkeänä sitä, että palvelujen myöntämisen perusteet ovat yhteneväiset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella asiakkaan kotikunnasta ja asuinpaikasta riippumatta.

Jälkihuollon taloudellinen tuki koostuu eri viranomaisten myöntämistä tukimuodoista (perustoimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki, lastensuojelulain mukainen jälkihuollon taloudellinen tuki) sekä itsenäistymisvaroista. Toimeentulotuen saaminen edellyttää, että asiakkaalle syntyy toimeentulotukioikeus ja että hän hakee tukea. Tukijärjestelmän moninaisuuden takia vammaisneuvosto pitää erityisen tärkeänä, että jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asiakassuunnitelmaan kirjataan jälkihuollon tarkoituksen ja tavoitteiden ohella erityisen tuen ja avun järjestämistavat.

Lastensuojelun jälkihuoltoon investoimalla voidaan varmistaa nuorelle oikea suunta aikuistumiseen. Hyvin toimiva jälkihuolto voi ennaltaehkäistä myöhempää aikuispalveluiden tarvetta sekä ylisukupolvista huono-osaisuutta. Erityisesti paljon tukea tarvitsevien jälkihuollon nuorten kohdalla tarvitaan palvelujärjestelmän yhteistä vastuunkantoa ja tasalaatuista palvelua.

Lohjan vammaisneuvosto pitää tärkeänä asiakkaiden yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun kannalta myös sitä, että niille lapsille tai nuorille, joilla ei ole itsenäistymisvaroja tai niiden kertymä on vähäinen, hyvinvointialue myöntää lastensuojelulain mukaista jälkihuollon taloudellista tukea riittävässä määrin heidän tarpeensa ja tilanteensa huomioiden.

3. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen esitys omaishoidon tuen myöntämisperusteet lapset, nuoret ja perheet

Lohjan vammaisneuvoston lausunnoksi esitetään seuraavaa:

Lohjan vammaisneuvosto pitää asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja tasavertaisuuden toteutumiseksi ehdottoman tärkeänä sitä, että palvelujen myöntämisen perusteet ovat yhteneväiset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella asiakkaan kotikunnasta ja asuinpaikasta riippumatta

Lohjan vammaisneuvosto pitää omaishoitoa inhimillisenä ja kustannustehokkaana palveluna. Koska omaishoito on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen palvelu, tulee määrärahavarausten olla riittävät, jotta palvelu voidaan turvata kaikille tarvitseville, jotka täyttävät myöntämisen edellytykset.

Lohjan vammaisneuvosto esittää, että omaishoitajuutta tuetaan järjestämällä säännöllisesti omaishoitajille mahdollisuuden koulutukseen ja vertaistukeen. Vammaisneuvosto pitää myös tärkeänä, että omaishoidon tuen vapaita voidaan tarvittaessa lisätä omaishoidon tuesta annetun lain vähimmäismäärästä ja että vapaiden järjestämiseen on vaihtoehtoisia tapoja. Esitämme lisäksi, että hyvinvointialue käyttäisi omaishoitajien koulutukseen ja vertaistukeen myös kolmannen sektorin palveluita. Kolmannen sektorin palveluiden käyttö on tärkeä muistaa muutenkin osana asiakkaille tarjottavaa palvelua.

Lohjan vammaisneuvosto pitää hoitoisuusluokkien määrää riittävänä ja hoidon sitovuuden ja vaativuuden kuvausta eri hoitoisuusluokissa perusteltuna ja selkeänä.

Lohjalla 30.9.2022

Lohjan vammaisneuvoston puolesta

Marsa Valtonen
puheenjohtaja

Laila Kakko
varapuheenjohtaja